

§ 59 **Genomförande av fullmäktigeuppdragen tilldelade regionala utvecklingsnämnden 2023**
RUN 560-2022

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade den 29 november 2022 om regionplan och budget 2023-2026. Därigenom har regionfullmäktige gett alla nämnder i uppdrag att kartlägga och optimera samverkans och mötesstrukturer för att frigöra tid och eller minska bemanning samt att kartlägga tjänster, funktioner som kan optimeras, arbetsuppgifter som kan effektiviseras och delar där ambitionen kan sänkas alternativt pausas.

(Bild finns i tjänsteskrivelsen)

Källa: Regionplan 2023 beskriver de riktade fullmäktigeuppdragen enligt bilden.

Regionala utvecklingsnämnden beslutade den 11 januari 2023 att ge regionala utvecklingsdirektören i uppdrag att genomföra regionfullmäktiges uppdrag att kartlägga och optimera samverkans och mötesstrukturer för att frigöra tid och/eller minska bemanning samt att kartlägga tjänster, funktioner som kan optimeras, arbetsuppgifter som kan effektiviseras och delar där ambitionen kan sänkas alternativt pausas. Regionala utvecklingsnämnden utsåg regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott som politisk styrgrupp.

Regionala utvecklingsnämnden beslutade vidare att följande uppgifter ska redovisas till nämnden inom ramen för uppdragen:

- Kartläggning enligt vad regionfullmäktiges uppdrag i regionplan stipulerar
- Beskrivning av konsekvenser förknippade med eventuella åtgärder för att optimera, effektivisera, ambitionssänka, pausa eller ta bort uppdrag

Information om uppdragets fortskridande ska lämnas kontinuerligt vid samtliga av regionala utvecklingsnämndens sammanträden. Skriftlig återrapportering lämnas till regionala utvecklingsnämnden i samband med delårsrapport per april och delårsrapport per augusti. Slutrapport lämnas i samband med årsredovisning per december 2023.

Uppdraget ska i övrigt genomföras enligt politiskt beslutade direktiv. Ytterligare direktiv för uppdragens genomförande kan komma att utgå från regionala utvecklingsnämnden under genomförandetiden.

Regionala utvecklingsnämnden arbetsutskott, tillika politisk styrgrupp för nämndens genomförande av fullmäktigeuppdragen, beslutade den 2 februari att ge regionala utvecklingsdirektören instruktionen att kartläggning av tjänster inom regionala utvecklingsförvaltningen ska innefatta:

- Finansiering av tjänster: Projektfinansierade uppdrag och tjänster, basfinansierade uppdrag och tjänster, nationella uppdrag med särskild finansiering, uppdrag och tjänster som omfattas av särskilda avtal och överenskommelser etc.
- Konsekvenser förknippade med eventuella åtgärder för att optimera, effektivisera, ambitionssänka, pausa eller ta bort uppdrag

Regionala utvecklingsnämnden arbetsutskott fastslog processen för planerade åtgärder enligt följande:

- Information/dialog vid FSG 2023-02-14
- Information/dialog vid RUN (regionala utvecklingsnämnden) 2023-02-16
- Information/dialog, ev beslut om ytterligare instruktioner vid RUN AU (regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott) 2023-03-22
- Information/dialog vid FSG 2023-03-28
- Information/dialog vid personaldag RUF 2023-03-31
- Information/dialog vid RUN (regionala utvecklingsnämnden) 2023-04-05
- Information/dialog vid FSG 2023-04-25
- Information/dialog/förslag till beslut? vid RUN AU (regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott) 2023-05-10
- Information/dialog/beslut vid RUN (regionala utvecklingsnämnden) 2023-05-23
- Information/dialog/förslag till beslut vid (RUN AU) regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott 2023-06-07
- Information/dialog/beslut vid RUN (regionala utvecklingsnämnden) 2023-06-22

Den politiska styrgruppen sammanträdde den 27 februari och beslutade att regionala utvecklingsdirektören får i uppdrag att tydliggöra vilka tjänster som regionala utvecklingsnämnden har rådighet över inom regionala utvecklingsförvaltningens basverksamhet på 47,9 bastjänster.

Styrgruppen fastställer antalet bastjänster per verksamhet enligt följande:

Verksamheter inom regionala utvecklingsförvaltningen	Antalet bastjänster (heltider)
Regional utvecklingsdirektör	1
Stab	5,8
Företags- och projektfinansiering (exkl tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	1,25
Näringsliv och samhällsbyggnad (inkl 2,45 kollektivtrafik och tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	11,45
Kultur	18,8
Externa relationer och strategisk platsutveckling	5,6
Turism	4

Totalt antal heltider	47,9
------------------------------	-------------

Den politiska styrgruppen beslutar vidare att regionala utvecklingsdirektören får i uppdrag att se över vad Region Västerbotten som ägare har för möjligheter att effektivisera och samordna kollektivtrafiken.

Löpande information ska lämnas till regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott tillika styrgrupp för uppdraget.

Regionala utvecklingsförvaltningen informerade styrgruppen om att arbetet med kartläggningen av tjänster har visat på vilka tjänster som är basfinansierade, projektfinansierade, statsfinansierade och kommunfinansierade. Det har framkommit att uppdragen och tjänsterna går in i varandra och därmed svåra att definiera. Regional utveckling har genom tiden alltid effektivt jobbat med att samordna uppdrag och hitta synergier. Detta innebär att en person jobbat med flera olika uppdrag som har varit verksamhetsöverskridande, med ett agilt arbetssätt och finansierats från fler olika aktörer.

Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott får den 22 mars ta del av beskrivning av regional utveckling och utgångspunkter inför konsekvensanalysen som regionala utvecklingsförvaltningen har tagit fram. Uppdraget gavs till den regionala utvecklingsdirektören den 2 februari och bestod av att belysa konsekvenser förknippade med eventuella åtgärder för att optimera, effektivisera, ambitionssänka, pausa eller ta bort uppdrag.

Regionstyrelsens har enligt regionplanen ett särskilt uppdrag att samordna fullmäktigeuppdraget (se bild sid 1). Regionstyrelseförvaltningen har därigenom tagit fram ett underlag för reduktion av kostnader inom Region Västerbotten. Regionstyrelseförvaltningen uttrycker att kostnaden ska bestå av personalkostnader inom kategorin administratörer.

Förslag på fördelning av minskade personalkostnader inom regionstyrelseförvaltningen, regionala utvecklingsförvaltningen samt hälso- och sjukvårdsförvaltningen ligger sammanlagt på ca 100 miljoner kronor.

Den fördelning mellan nämnderna som föreslås av regionstyrelseförvaltningen är:

- Regionala utvecklingsnämnden ca 8 miljoner kronor
- Regionstyrelsen ca 32 miljoner kronor
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ca 58 miljoner kronor

Beslut är ännu ej fattat av regionstyrelsen.

Det bör dock noteras att detta kan vara ett beslut som är att betraktas vara av sådan principiell beskaffenhet eller annars av större vikt att det är ett fullmäktigebeslut enligt kommunallag 5 kap 1 §, (SFS 2017:725).

Om nämnderna väljer att göra kostnadsänkningar av personalkostnader finns det risk för övertalighet på totalt ca 120 tjänster som behöver hanteras inom förvaltningarna

och totalt inom Region Västerbotten. I dessa fall finns det en regionövergripande process för övertaglighet som ska följas.

Regionstyrelseförvaltningens förslag är vidare att införa anställningsstopp för ersättningsanställningar och nyanställningar inom nämndens verksamhet from 27 april 2023 tills konsekvenserna av neddragningen är hanterad. Undantag kan utifrån kritisk verksamhetspåverkan hanteras och beslutas av respektive förvaltningschef.

Detta förslag förväntas presenteras för beslut hos regionstyrelsen den 4 april, hos hälso- och sjukvårdsnämnden den 30 mars och för regionala utvecklingsnämnden den 5 april.

Bakgrund

Tjänster och rådgivning hos den regionala utvecklingsnämnden

Region Västerbotten står inför stora ekonomiska utmaningar. För 2023 ser prognoserna ut som Region Västerbotten står inför underskott i storleksordningen upp till en miljard. Dessa underskott består i fallande ordning av tre orsaker: den första och överraskande orsaken är den nödvändiga ökningen i pensionsavsättningar som orsakas av inflationen och utvecklingen av de finansiella placeringar som Region Västerbotten innehar. Stort är även det prognosticerade utfallet av obalans i budgeten för hälso- och sjukvården. De externa kostnaderna i kollektivtrafiken är den tredje och något mindre delen av det planerade underskottet, men handlar ändå om flera tiotals miljoner kronor.

Regionstyrelsens förvaltningsledning har ställt förslag och regionfullmäktige har fattat beslut om ett antal uppdrag till nämnderna under 2023, inklusive den egna styrelsen, för att hantera underskotten inom Region Västerbotten som helhet.

Genomförda revisionsgranskningar av nämnden och om reglering av ansvar och befogenheter ska beaktas

Region Västerbottens revisorer har granskat styrningen och förvaltningsorganisationerna vid ett antal tillfällen. Relevanta granskningar att beakta för genomförandet av fullmäktigeuppdragen är för regionala utvecklingsförvaltningen särskilt:

Nr 7/2022 Granskning av strategisk kompetensförsörjning

Nr 6/2022 Granskning av budgetprocessen

Nr 8/2021 Genomförande av fullmäktiges beslut att nämnderna ska ha egna förvaltningar

Reglemente för regionala utvecklingsnämnden Fastställt av regionfullmäktige 2022-11-29 --30

Reglemente för regionstyrelsen. Fastställt av regionfullmäktige 2022-11-08

Centraliserad administration

Under 2020 och 2021 genomfördes en ambitiös och genomgripande utredning för att definiera administrativa funktioner hos den regionala utvecklingsförvaltningen, syftande till att slå samman dessa med regionstyrelsens staber. Denna utredning och sammanslagning är genomförd.

Utredningsarbetet som leddes av dåvarande ekonomidirektören inbegrep alla staber på den centrala nivån och det förefaller osannolikt att den inte uppmärksammat att inrymma alla relevanta delar av administration hos den regionala utvecklingsförvaltningen som var möjlig att samordna.

Administrativ samordning – efter regiondirektörens beslut flyttas ett antal administrativa tjänster från regionala utvecklingsförvaltningen till regionstyrelsens förvaltning. Förändringen påbörjas redan under hösten 2021, genom att en tjänst som ekonomiassistent (1,0) tjänst överförs till ekonomistaben. Förändringen innebär samtidigt en reduktion av tjänst där 0,5 tjänst stödjer regionala utvecklingsnämnden och dess förvaltning. Från och med 1 januari 2022 överfördes ett antal medarbetare knutna till administrativa stödfunktioner till regionstyrelsens förvaltning i enlighet med regiondirektörens beslut, och fördelades enligt följande i RSFs ledningsstaber:

Till ekonomistaben: Projektcontrollers 4,0 tjänster, Ekonomicontroller 1,0 tjänst, Ekonomiansvarig 1,0 tjänst samt Ekonomiassistent 1,0 tjänst – reducerades vid flytt under hösten 2021 till 0,5 tjänst, se ovan.

Till HR-staben: HR-strateg 1,0 tjänst – har därefter fått vidgat uppdrag att stödja även regionstyrelsens ledningsstab.

Till Digitalisering: medel motsvarande 758 tkr: IT-koordinator kvarstår organisatoriskt inom RUF.

Till Ledningsstaben, medel motsvarande 628 tkr. Registrator, 1,0 tjänst.

Till digitalisering, IT-kostnader: kostnader för IT-system mm.

I processen med den administrativa översynen klargjordes att kostnadssänkningar som gjordes skedde som följd av i huvudsak ambitionssänkningar inom de berörda administrativa områdena. Det är snarare av vikt att arbeta för att koppla stödtjänster närmare kärnuppdragen på lämpligt sätt, om man vill hitta effektivitetsvinster som svarar mot de prioriteringar som behöver definieras av de som arbetar med kärnuppdragen. Detta skulle sannolikt även bidra till andra förutsättningar för nämnderna och förvaltningarnas verksamheter att styra och följa upp verksamheten utifrån hur budgetansvar är fördelat inom organisationen.

Av det underlag som regionstyrelseförvaltningen tagit fram, framgår att administrativ personal omfattar all administration som inte är att beteckna som vårdnära. Denna definition/avgränsning är alltför grov vad gäller Region Västerbottens andra kärnverksamhet regional utveckling, då detta skulle innefatta samtliga medarbetare inom regionala utvecklingsförvaltningen som arbetar för regional utveckling. Kostnadsminskningar genom nedskärningar som leder till hantering av övertalighet inom Region Västerbotten som helhet, oaktat i vilken förvaltning övertaligheten uppstår, kommer att ha konsekvenser för kärnuppdraget regional utveckling. En översyn av vilka tjänstekategorier som innefattas i begreppet administration bör därför genomföras.

Kartläggning och åtgärdsförslag måste vara resultatpåverkande

Syftet med uppdragen är att se möjligheter att genomföra förändringar för att spara pengar. Uppdragen för regionala utvecklingsnämnden handlar inte om att få

organisationen att hålla budgetramar. Inga avvikelser gentemot budget finns där regionala utvecklingsnämnden har direkt rådighet. Underskotten som belastar nämnden är kopplade till kostnader inom kollektivtrafiken. Ansvar för taxor ligger ytterst hos regionfullmäktige och Region Västerbottens övergripande ägarstyrning ligger ytterst hos regionstyrelsen. Dock kommer nämnden att noga följa och eventuellt föreslå åtgärder för också detta område.

Uppdragen för regionala utvecklingsnämnden handlar om att identifiera åtgärder där kärnuppdraget regional utveckling ska minska i kostnad. Det kommer att innebära konsekvenser i leveransen i uppdraget och medföra synbara konsekvenser gentemot Region Västerbottens samarbetsavtal med kommunerna och de statliga uppdragen. Neddragningar i kärnuppdragets utförande kommer med stor sannolikhet också att påverka möjligheten att verka för att regionala utvecklingsmedel nationellt och internationellt inte i samma höga grad kan växla upp regionala och lokala insatser.

Under senaste två åren observeras svårigheter att rekrytera till kärnuppdrag i Region Västerbotten

Över tid har det varit lätt att få kvalificerade sökande att söka tjänster i kärnuppdragen i regional utveckling. Rekryteringar har kunnat genomföras i konkurrens och regionala utvecklingsförvaltningen har kunnat känna trygghet i att organisationen utstrålat den stabilitet och attraktivitet som gjort att regionala utvecklingsnämnden kunnat besätta lediga tjänster, trots att Region Västerbotten inte är löneledande.

De senaste två åren har präglats av stora förändringar i verksamheten, till följd av beslut om centraliseringar, samt förändringar av lokaler och fysisk arbetsmiljö. Risken är att de åtgärder som föreslås innebär ytterligare kraftiga försämringar att presentera Region Västerbotten som en trygg, attraktiv arbetsgivare.

Den senaste tidens rekryteringsprocesser visar en stark konkurrenssituation gentemot andra presumtiva arbetsgivare – kompetens och i synnerhet specialistkompetens är idag en bristvara. Nu har förvaltningen sedan ett antal månader tillbaka problem med att hitta tillräcklig konkurrens av kvalificerad personal, på samma sätt som finns i delar av organisationen i sin helhet.

Regionalt utvecklingsuppdrag är mer än den statliga förvaltningen av medel

Regionförbundet i Västerbotten hann verka i tio år innan det stod klart att det inte skulle bli den storregion för Norra Sverige som utreddes och föreslogs under 2017. I de förhandlingar som föregick sammanslagningen av Västerbottens läns landsting som hade det renodlade ansvaret för hälso- och sjukvården, med Regionförbundet som hade det renodlade ansvaret för den regionala utvecklingspolitiken, så var utgångspunkten att skapa en organisation som skulle kunna förvalta de bägge huvuduppdragen som skulle hanteras av den nya regionkommunens förtroendevalda. Särskild uppmärksamhet lades på att säkerställa att den nya Regionen kunde upprätthålla förtroendet att förvalta de mellankommunala frågorna och hantera dem tillsammans med det regionala utvecklingsansvaret, som i sin helhet lades på den regionala utvecklingsnämnden.

Under de år som regionförbundet verkade kunde en verksamhet byggas som kostade mindre av regioninvånarnas skattemedel genom att frågor som annars skulle ha hanterats i två organisationer samlades i en enda liten organisation. Detta byggdes

vidare på vid regionkommunbildningen, då man samlade frågorna på nytt i en enda organisation.

Uppdragen kan ses som kärnan i det regionala utvecklingsansvaret och det som staten ålägger regionerna att utföra. Samtidigt har regionerna, i egenskap av direktvalt självstyrande organ, möjlighet att ta egna initiativ som känns angelägna ur ett regionalt perspektiv. Denna initiativrätt är också den huvudsakliga skillnaden mellan region och länsstyrelse, som tidigare ägde det regionala utvecklingsansvaret.

Region Västerbotten tillhör de län som satsar absolut minst av egna resurser till regional utveckling. Istället har regionala utvecklingsnämnden förvaltat politiken på så sätt att man till förvaltningen kommunicerat en hög ambitionsnivå att använda de egna medlen i samverkan med medel från andra finansieringskällor, såväl från kommunerna som från staten, samt med tydliga uppdrag att söka annan finansiering för att bedriva regional utveckling. Denna förmåga att växla upp verksamheten genom att söka medel från andra finansieringskällor kommer också att påverkas negativt av de nedskärningar som aviseras.

Reglementet förutsätter att regionala utvecklingsnämnden ansvarar för verksamhetens bemanning

Reglementet för regionala utvecklingsnämnden beskriver ansvaret som nämnden självständigt ska ansvara för gentemot regionfullmäktige. I det ansvaret ligger det övergripande ansvaret att själv besluta över ekonomin, inom ramen för den budget nämnden fått genom beslut i fullmäktige.

Fördelningen av budgeten i olika kostnadsslag och disposition av prioriteringar i budgeten är nämndens uppdrag.

Nämnden är anställningsmyndighet för personal vid sin förvaltning och har hand om personalfrågor inklusive arbetsmiljöfrågor inom sitt ansvarsområde, med undantag för personal från de centrala stödfunktionerna.

Styrgruppen för uppdraget har fastställt antalet bastjänster till totalt antal 47,9 heltider.

I antalet heltider ingår tjänster och uppdrag som regionala utvecklingsnämnden enligt avtal mellan regionen och samtliga kommuner i länet har tecknat. Dessa tjänster är inte möjliga att direkt koppla till uppdrag som innehas av enskilda tjänstepersoner. Dessutom ingår delar direkt finansierade av staten via Kammarkollegiet, för att utföra skyldigheter som svarar mot ansvaret att vara regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Helt klart är att ambitionsminskningar i kärnverksamheten kraftigt kommer påverka leveransen av regionala utvecklingsuppdrag.

Förslag till beslut

Richard Carstedt (S) föreslår bifall till förvaltningens förslag till beslut, lydande:

- att införa ett anställningsstopp gällande samtliga tjänsteutrymmen av administrativ karaktär från och med den 27 april 2023 under förutsättning att erforderliga beslut fattas. Undantag kan utifrån kritisk verksamhetspåverkan

hanteras och beslutas av regionala utvecklingsdirektören.

- att fastställa upprättad beskrivning av regional utveckling och utgångspunkter inför konsekvensanalys.
- att fastställa antalet bastjänster per verksamhet enligt följande:

Verksamheter inom regionala utvecklingsförvaltningen	Antalet bastjänster (heltider)
Regional utvecklingsdirektör	1
Stab	5,8
Företags- och projektfinansiering (exkl tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	1,25
Näringsliv och samhällsbyggnad (inkl 2,45 kollektivtrafik och tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	11,45
Kultur	18,8
Externa relationer och strategisk platsutveckling	5,6
Turism	4
Totalt antal heltider	47,9

- att föreslå regionstyrelsen att en översyn av tjänstekategorier som faller inom administration genomförs.

Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott föreslår regionala utvecklingsnämnden att ge regionala utvecklingsdirektören i uppdrag:

- att tydliggöra vilka tjänster som regionala utvecklingsnämnden har rådighet över inom regionala utvecklingsförvaltningens basverksamhet på 47,9 bastjänster.
- att se över vad Region Västerbotten som ägare har för möjligheter att effektivisera och samordna kollektivtrafiken.
- att lämna löpande information till regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott tillika styrgrupp för uppdraget.

- att initiera ett arbete för att reducera kostnader motsvarande cirka 8 miljoner kronor under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Beslut

Förslag till beslut i regionala utvecklingsnämnden:

- att införa ett anställningsstopp gällande samtliga tjänsteutrymmen av administrativ karaktär från och med den 27 april 2023 under förutsättning att erforderliga beslut fattas. Undantag kan utifrån kritisk verksamhetspåverkan hanteras och beslutas av regionala utvecklingsdirektören.
- att fastställa upprättad beskrivning av regional utveckling och utgångspunkter inför konsekvensanalys.
- att fastställa antalet bastjänster per verksamhet enligt följande:
-

Verksamheter inom regionala utvecklingsförvaltningen	Antalet bastjänster (heltider)
Regional utvecklingsdirektör	1
Stab	5,8
Företags- och projektfinansiering (exkl tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	1,25
Näringsliv och samhällsbyggnad (inkl 2,45 kollektivtrafik och tjänster som finansieras direkt via Kammarkollegiet)	11,45
Kultur	18,8
Externa relationer och strategisk platsutveckling	5,6
Turism	4
Totalt antal heltider	47,9

- att föreslå regionstyrelsen att en översyn av tjänstekategorier som faller inom administration genomförs.

Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott föreslår regionala utvecklingsnämnden att ge regionala utvecklingsdirektören i uppdrag:

- att tydliggöra vilka tjänster som regionala utvecklingsnämnden har rådighet över inom regionala utvecklingsförvaltningens basverksamhet på 47,9

bastjänster.

- att se över vad Region Västerbotten som ägare har för möjligheter att effektivisera och samordna kollektivtrafiken.
- att lämna löpande information till regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott tillika styrgrupp för uppdraget.
- att initiera ett arbete för att reducera kostnader motsvarande cirka 8 miljoner kronor under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Beslutsunderlag

- Mona-Lisa Fjellströms/Katrine Anderssons/Stina Karlgrens tjänsteskrivelse 2023-03-14
- Beskrivning av regional utveckling och utgångspunkter inför konsekvensanalys
- Politisk styrgrupp minnesanteckningar 2023-02-27 signed